

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Медичний інститут
Кафедра фармації, фармакології, медичної, біоорганічної та біологічної хімії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

ЧНУ ім. П. Могили

Іщенко Н.М.

«27» _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФАРМАЦЕВТИЧНА ОПІКА

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 226 «Фармація, промислова фармація»

Розробник
Завідувач кафедри розробника
Гарант освітньої програми
Директор медичного інституту
Директор ННІПО
Начальник НМВ

Оглобліна М.В.
Оглобліна М.В.
Оглобліна М.В.
Грищенко Г.В.
Норд Г.Л.
Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Фармацевтична опіка	
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»	
Спеціальність	226 «Фармація, промислова фармація»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Фармація	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс навчання	3-й	
Навчальний рік	2022-2023	
Номери семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	6-й	8-й,9-й
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити /90 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	14 год.	6 год.
	42 год.	10 год.
	64 год.	106 год.
Відсоток аудиторного навантаження	47%	13%
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	Не має	
Форма підсумкового контролю	6-й семестр / 9-й триместр – диф.залік	

1.1. Програма вивчення навчальної дисципліни «Фармацевтична опіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фармація» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація».

Фармацевтична опіка – це програма комплексної взаємодії фармацевта та лікаря, фармацевта та хворого протягом усього часу фармакотерапії від моменту відпуску лікарського препарату до закінчення його приймання, у деяких випадках – до повного закінчення фармакологічної дії ліків.

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Фармацевтична опіка»:

- основи деонтології та етики спілкування з колегами та відвідувачами аптеки;
- збиранням лікарського анамнезу, диференціюванням скарг хворих та окремих симптомів захворювань з метою надання конкретних рекомендацій щодо раціонального використання лікарських засобів;
- основних положень фармацевтичної опіки як при призначенні рецептурних, так і, особливо, безрецептурних препаратів різних фармакологічних груп (препарати, що надходять до хворого безпосередньо від провізора, мінаючи лікаря);

- рекомендації з питань режиму, шляхів та способів введення ліків;
- попередження чи усунення побічних ефектів лікарських препаратів;
- інформування про умови зберігання лікарських препаратів.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни Фармацевтична опіка як навчальна дисципліна має на меті підготовку фармацевтів/провізорів, які б володіли достатнім обсягом теоретичних знань та практичних навичок для проведення разом з лікарем роботи із забезпечення максимально раціональної лікарської терапії у конкретного хворого, здійснення фармацевтичної опіки пацієнтів в аптеці, виявлення ранніх клінічних ознак та корекції негативного впливу лікарських засобів на організм хворого.

2.2. Основні завданнями вивчення дисципліни. Вивчення дисципліни «Фармацевтична опіка» передбачає засвоєння питань, пов'язаних зі знанням основних принципів симптоматичного лікування захворювань, при яких можливе відповідальне самолікування; здатність надавати якісну консультативну допомогу з питань раціонального застосування лікарських засобів; знання основних симптомів, які можуть лікуватися за допомогою безрецептурних засобів, в межах концепції відповідального самолікування, відповідно до вимог діючих законодавчих актів, нормативних документів України та вимог належних практик.

2.3. Міждисциплінарні зв'язки:

Фармацевтична опіка як навчальна дисципліна ґрунтується на продемонстрованих студентами результатах навчання під час вивчення анатомії з основами фізіології, латинської мови, фармакології, дозволяє інтегрувати зміст інших фахових дисциплін, таких як технологія ліків, організація та економіка фармації, фармакогнозія, з метою забезпечення набуття студентами компетентностей певного рівня.

2.4. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів у Стандарті). Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

- інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній фармацевтичній діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

- **загальні** (відповідає загальним компетентностям ОП «Фармація» ЗК 1-3,5-11):

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
- Здатність спілкуватися державною та іншою мовою як усно, так і письмово.
- Вміння виявляти та вирішувати проблеми.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність до міжособистісної взаємодії та командної роботи.
- Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.
- Здатність вчитися і бути сучасно навченим.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

- **спеціальні (фахові, предметні)** (відповідає фаховим компетентностям ОП «Фармація» ФК 1-7,11,12):

- Здатність використовувати законодавчу базу України та дотримуватися вимог належних практик щодо здійснення професійної діяльності.
- Здатність здійснювати професійну діяльність згідно з вимогами санітарно-гігієнічного режиму, охорони праці, техніки безпеки та протипожежної безпеки.
- Здатність застосовувати на практиці принципи фармацевтичної етики та деонтології, розуміти соціальні наслідки професійної діяльності.
- Здатність проводити інформативну, санітарно-гігієнічну та санітарно-просвітницьку роботу серед населення.
- Здатність надавати фармацевтичну допомогу споживачам фармацевтичних послуг.
- Здатність організовувати забезпечення населення та лікувально-профілактичні закладів лікарськими засобами та товарами аптечного асортименту.
- Здатність виробляти (виготовляти) лікарські засоби в умовах аптеки та виконувати технологічні операції у процесі промислового виробництва лікарських засобів.
- Здатність реалізовувати лікарські засоби та товари аптечного асортименту.
- Здатність надавати домедичну допомогу.
- Здатність проводити дослідження у практичній професійній діяльності на відповідному рівні.

2.5. Результати навчання:

– *Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна* (відповідає програмним результатам навчання ОП «Фармація, промислова фармація» ПРН ПРН 1,4,6,7,10,11,13,14,15,18,19)

ПРН 1. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.

ПРН 4. Дотримуватись принципів організації фармацевтичної допомоги різним групам населення та категоріям хворих.

ПРН 6. Дотримуватись етичних та деонтологічних норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, споживачами, ефективно працювати в команді.

ПРН 7. Проводити санітарно-освітню та інформаційну роботу серед населення та медичних працівників.

ПРН 10. Використовувати різноманітні методи, зокрема сучасні інформаційні та комунікаційні технології, для ефективного спілкування на професійному та соціальному рівнях.

ПРН 11. Використовувати знання приналежності лікарських засобів до певних фармакологічних груп, основних показань та протипоказань до застосування; видів взаємодії лікарських засобів і видів несумісності; особливостей фармакокінетики і фармакодинаміки ліків з метою забезпечення ефективного та безпечного їх застосування.

ПРН 13. Поширювати інформацію щодо профілактики захворювань, небезпеки безвідповідального самолікування, правил зберігання лікарських засобів у домашніх умовах. Розпізнавати загрозливі для життя симптоми при зверненні в аптеку відвідувачів, які потребують обов'язкової консультації лікаря.

ПРН 14. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності, з використанням креативних методів та підходів.

ПРН 15. Практикувати невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я.

ПРН 18. Проводити дослідження різних процесів фармацевтичної діяльності, складність яких відповідає певному рівню виконуваних функцій.

ПРН 19. Проектувати майбутню професійну діяльність з урахуванням її значущості для здоров'я людини та напрямків розвитку фармацевтичної галузі.

В результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- розуміти предметну область та розуміти значення професії;
- спілкуватися державною та іншою мовою як усно, так і письмово;
- діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо;
- приймати обґрунтовані рішення;
- дотримуватися та пропагувати здоровий спосіб життя;
- застосовувати на практиці принципи фармацевтичної етики та деонтології, розуміти соціальні наслідки професійної діяльності;
- проводити інформативну та санітарно-просвітницьку роботу серед населення;
- надавати фармацевтичну допомогу (послугу) споживачам лікарських засобів та товарів аптечного асортименту;
- реалізовувати лікарські засоби та товари аптечного асортименту.

має вміти:

- проектувати майбутню професійну діяльність з урахуванням її значущості для здоров'я людини та напрямків розвитку фармації;
- брати участь у встановленні ділових комунікацій, використанні інформаційно-комунікативних технологій та професійної лексики у повсякденній діяльності;
- діяти компетентно відповідно до етичних принципів з усвідомленням соціальних наслідків своєї професійної діяльності;
- оволодівати певною роллю при входженні в нову ситуацію оточуючого середовища, розуміючи елементи виробничої та соціальної адаптації.
- імплементувати принципи фармацевтичної етики та деонтології у професійну діяльність;
- поширювати серед населення інформацію щодо профілактики захворювань, небезпеки безвідповідального самолікування, правил зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту у домашніх умовах;
- розпізнавати загрозливі для життя симптоми при зверненні в аптеку відвідувачів, які потребують обов'язкової консультації лікаря.
- сприяти процесу обміну об'єктивною, зрозумілою, точною фармацевтичною інформацією з гарантуванням її конфіденційності;
- виявляти потреби, запити споживачів фармацевтичної послуг, відповідати їх очікуванням;
- консультиувати та надавати необхідну інформацію відвідувачам аптеки під час відпуску лікарських засобів (медичних виробів), застосовуючи на практиці професійні знання щодо класифікації лікарських засобів за фармакологічними групами, показань до застосування та протипоказань, побічної дії, правил раціонального вживання, умов зберігання та умов відпуску з аптеки;
- демонструвати знання основних біофармацевтичних факторів під час виробництва (виготовлення) лікарських форм, розуміючи вплив фізико-хімічних властивостей діючих та допоміжних речовин, шляхів їх введення, умов технологічного процесу на терапевтичну ефективність лікарського засобу;
- відтворювати методики реалізації товарів аптечного асортименту з використанням основних принципів мерчандайзингу.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів дисципліни і тем	Форма навчання (денна)			Форма навчання (заочна)			
	усього	У тому числі					
		лек	пр	срс	лек	пр	срс
1							
Тема 1. Фармацевтична опіка: поняття про ОТС-препарати, комплайнс.	4	2	2	-	2	-	2

Тема 2. Фармацевтична опіка: поняття про лихоманку, риніт.	8	-	2	6	-	-	8
Тема 3. Фармацевтична опіка: біль у горлі, кашель.	8	-	2	6	-	2	6
Тема 4. Фармацевтична опіка: алергії.	8	-	2	6	-	-	8
Тема 5. Фармацевтична опіка: дискінезія жовчовивідних шляхів, порушення функції жовчного міхура, ферментна недостатність підшлункової залози.	8	2	4	2	2	-	6
Тема 6. Фармацевтична опіка: печія, запор, метеоризм, дисбактеріоз, діарея	8	2	4	2	-	2	6
Тема 7. Фармацевтична опіка: анемії.	8	2	2	4	-	-	8
Тема 8. Фармацевтична опіка: мікози, вагінальний кандидоз. Догляд за шкірою та ступнями ніг. Порізи, подряпини.	8	-	2	6	-	-	8
Тема 9. Фармацевтична опіка: головний біль, мігрень.	4	1	2	1	-	-	4
Тема 10. Фармацевтична опіка: порушення мозкового кровообігу. Порушення пам'яті.	8	1	2	5	-	-	8
Тема 11. Фармацевтична опіка: біль у суглобах, спині та м'язах.	8	-	2	6	-	2	6
Тема 12. Фармацевтична опіка: стоматит, пародонтоз, зубний біль.	8	-	2	6	-	-	8
Тема 13. Фармацевтична опіка: кон'юнктивіт, герпес губ, акне.	8	2	2	4	-	-	8
Тема 14. Фармацевтична опіка: застосування гормональних контрацептивів.	8	2	4	2	2	2	4

Тема 15. Фармацевтична опіка: побічні ефекти лікарських засобів.	8	-	4	4	-	2	6
Тема 16. Етико-деонтологічні аспекти роботи провізора. Фармацевтична опіка категорій пацієнтів, які потребують підвищеної уваги провізора (похилого віку, діти, вагітні та матері, які годують груддю)	8	-	4	4	-	-	8
Разом	120	14	42	64	6	10	106

4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. План лекцій

№ з/п	Тема заняття/план	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Фармацевтична опіка: поняття про ОТС-препарати, комплайнс. 1. Введення. Фармацевтична опіка як новий напрям професійної діяльності фармацевта/провізора. 2. Самолікування, самопрофілактика. 3. Препарати безрецептурного відпуску (ОТС-препарати), їх призначення. 4. Брендіві та генеричні препарати. 5. Фармацевтична опіка як комплексна програма взаємодії фармацевта/провізора, лікаря та пацієнта. 6. Алгоритм дії фармацевта/провізора. Рекомендації та консультації для пацієнта. 7. Роль фармацевта/провізора у наданні доклінічної допомоги. 8. Контролююча функція провізора. 9. Комплайнс як один з важливих факторів, які обумовлюють ефективність фармакотерапії.	2	2
2	Фармацевтична опіка: дискінезія жовчовивідних шляхів, порушення функції жовчного міхура, ферментна недостатність	2	2

	<p>підшлункової залози.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини виникнення, патогенез та диф.діагностика порушень функцій кишково-шлункового тракту. 2. Поняття, причини, наслідки та „загрозливі” симптоми при порушенні функції жовчного міхура, жовчовивідних шляхів та ферментної недостатності підшлункової залози. 3. Фармацевтична опіка при застосуванні ЛЗ для симптоматичного лікування порушень функції жовчного міхура, жовчовивідних шляхів та підшлункової залози. 		
3	<p>Фармацевтична опіка: печія, запор, метеоризм, дисбактеріоз, діарея.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Печія, запор, метеоризм, дисбактеріоз, діарея - поняття, причини, клінічні прояви, основні підходи до лікування. 2. Алгоритм бесіди фармацевта/провізора з хворим при виборі ОТС-препарату для симптоматичного лікування печії та запору. 3. Навички надання необхідних рекомендацій при виявленні „загрозливих” симптомів. 	2	-
4	<p>Фармацевтична опіка: анемії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Клініко-патогенетична класифікація анемії. 2. „Загрозливі” синдроми при анеміях. 3. Порівняльна характеристика ОТС-препаратів, які застосовуються при залізодефіцитній анемії. 4. Фармацевтична опіка при анеміях. 	2	-

5	<p>Фармацевтична опіка: головний біль, мігрень.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Головний біль, як симптом різноманітних захворювань, етіологія, патогенез, диф.діагностика. 2. „Загрозливі” симптоми при головному болю. 3. Фармацевтична опіка при застосуванні ЛЗ для симптоматичного лікування головного болю. 4. Мігрень: причини, клінічні прояви, класифікація. 5. „Загрозливі” симптоми при мігрени. 6. Фармацевтична опіка при застосуванні ЛЗ для симптоматичного лікування мігрени. <p>Фармацевтична опіка: порушення мозкового кровообігу. Порушення пам'яті.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про види порушень мозкового кровообігу. 2. Причини, наслідки, диф.діагностика та „загрозливі” симптоми порушень мозкового кровообігу. 3. Фармацевтична опіка при застосуванні цереброваскулярних лікарських засобів. 4. Поняття, причини виникнення, патогенез, та „загрозливі” симптоми при порушенні пам'яті. 5. Фармацевтична опіка при застосуванні ЛЗ для симптоматичного лікування порушень пам'яті. 	1	1
6	<p>Фармацевтична опіка: кон'юнктивіт, герпес губ, акне.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини виникнення, патогенез та диф.діагностика кон'юнктивіту. 2. „Загрозливі” симптоми при кон'юнктивіті. 3. Фармацевтична опіка при застосуванні ЛЗ для симптоматичного лікування кон'юнктивіту. 4. Герпес губ: етіологія, клініка, диф.діагностика. 5. Фармацевтична опіка при застосуванні ЛЗ для симптоматичного лікування герпесу губ. 6. Вугри (акне) - поняття, причини виникнення, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при вугровому висипанні, принципи 	2	

	фармацевтичної опіки при їхньому призначенні.		
7	Фармацевтична опіка: застосування гормональних контрацептивів. 1. Поняття «гормональна контрацепція», фізіологічні основи. 2. Характеристика однокомпонентних прогестинових препаратів для гормональної контрацепції, показання до застосування, контрацептивні та неконтрацептивні властивості. 3. Фармацевтична опіка при застосуванні ЛЗ для контрацепції.	2	2
Всього лекційних годин		14	6

4.2. План практичних занять

№ з/п	Тема заняття/план	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Фармацевтична опіка: поняття про ОТС-препарати, комплайнс. 1. Поняття «фармацевтична опіка», «ОТС – препарати», «брендові» та генеричні препарати. Причини виникнення самолікування і самопрофілактики. 2. Критерії розподілу препаратів на рецептурні та безрецептурні. 3. Біодоступність лікарських препаратів і фактори, що впливають на неї. 4. Поняття фармацевтичної еквівалентності лікарських препаратів, система генеричної та терапевтичної заміни. 5. Алгоритми фармацевтичної опіки при відпустці генеричних препаратів. 6. Поняття «комплајнс». Фактори, що спонукують пацієнта до прихильності лікування. 7. Про роль взаємовідносин провізора і	2	-

	пацієнта в готовності останнього до лікування.		
2	<p>Фармацевтична опіка: поняття про лихоманку, риніт.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття лихоманки. Ступені пропасних станів і їхньої причини в дітей і дорослих. 2. Порівняльні характеристики ЛЗ, які застосовуються для симптоматичного лікування лихоманки. 3. Препарати, що відносяться до різних фармакологічних груп, що володіють жарознижуючим ефектом. 4. Фармацевтична опіка при застосуванні жарознижуючих засобів. 5. Визначення нежиті (риніту). Причини риніту. 6. Можливе лікування за допомогою ОТС - препаратів. 7. Фармацевтична опіка при відпустці безрецептурних препаратів при риніті. 	2	-
3	<p>Фармацевтична опіка: біль у горлі, кашель.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Найчастіші причини болю в горлі. 2. Фармацевтична опіка при застосуванні лікарських засобів для симптоматичного лікування болю в горлі. 3. Поняття «кашель». Характеристика кашлю. 4. Препарати, що рекомендуються, при сухому і вологому кашлі і їх характеристика. 5. Фармацевтичну опіку при застосуванні протикашльових, муколітичних і відхаркувальних засобів. 	2	2
4	<p>Фармацевтична опіка: алергії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, види та клінічні прояви алергічних станів. 2. Порівняльна характеристика ОТС – препаратів, які застосовуються при алергіях і можливість їхнього застосування в дітей, вагітних та жінок, що годують. 	2	-

	<p>3. ОТС – препарати, дозволені для без рецептурного продажу в Україні.</p> <p>4. Принципи фармацевтичної опіки при лікуванні алергічних станів ОТС-препаратами.</p>		
5	<p>Фармацевтична опіка: дискінезія жовчовивідних шляхів, порушення функції жовчного міхура, ферментна недостатність підшлункової залози.</p> <p>1. Причини виникнення, патогенез та диф.діагностика порушень функцій кишково-шлункового тракту.</p> <p>2. Поняття, причини, наслідки та „загрозливі” симптоми при порушенні функції жовчного міхура, жовчовивідних шляхів та ферментної недостатності підшлункової залози.</p> <p>3. Фармацевтична опіка при застосуванні ЛЗ для симптоматичного лікування порушень функції жовчного міхура, жовчовивідних шляхів та підшлункової залози.</p>	4	-
6	<p>Фармацевтична опіка: печія, запор, метеоризм, дисбактеріоз, діарея</p> <p>1. Печія, запор, метеоризм, дисбактеріоз, діарея - поняття, причини, клінічні прояви, основні підходи до лікування.</p> <p>2. Алгоритм бесіди фармацевта/провізора з хворим при виборі ОТС-препарату для симптоматичного лікування печії та запору.</p> <p>3. Навички надання необхідних рекомендацій при виявленні „загрозливих” симптомів.</p>	4	2
7	<p>Фармацевтична опіка: анемії.</p> <p>1. Поняття, клінічні синдроми залізодефіцитної анемії.</p> <p>2. Порівняльна характеристика ОТС – препаратів, які застосовуються при залізодефіцитній анемії і можливість їхнього застосування в дітей, вагітних та жінок, що годують.</p> <p>3. ОТС – препарати, дозволені для</p>	2	-

	<p>продажу в Україні без рецепту.</p> <p>4. Принципи фармацевтичної опіки при призначенні препаратів для лікування залізодефіцитної анемії.</p>		
8	<p>Фармацевтична опіка: мікози, вагінальний кандидоз. Догляд за шкірою та ступнями ніг. Порізи, подряпини.</p> <p>1. Причини виникнення, патогенез, „загрозливі” симптоми та диф.діагностика мікозів та вагінальний кандидоз.</p> <p>2. Фармацевтична опіка при застосуванні ЛЗ для симптоматичного лікування мікозів та вагінальний кандидоз.</p> <p>3. Склад та функція шкіри, класифікація пошкоджень шкіри, що виникають при відсутності догляду.</p> <p>4. «Загрозливі» симптоми при пошкодженні шкіряних покривів та сухості шкіри нижніх кінцівок.</p> <p>5. Патогенез, клінічна картина та основні підходи до лікування пошкоджень шкіри.</p> <p>6. „Загрозливі” симптоми при порізах та подряпинах.</p> <p>7. Принципи надання допомоги. Фармацевтична опіка при застосуванні ЛЗ для симптоматичного лікування пошкоджень шкіри.</p>	2	-
9	<p>Фармацевтична опіка: головний біль, мігрень.</p> <p>1. Поняття і патогенетичні типи головного болю.</p> <p>2. Порівняльна характеристика ОТС – препаратів, які застосовуються при головному болі і можливість їхнього застосування в дітей, вагітних та жінок, що годують.</p> <p>3. ОТС – препарати, дозволені для продажу в Україні.</p> <p>4. Принципи фармацевтичної опіки при головному болі.</p> <p>5. Поняття, класифікація і патогенетичні типи мігрені.</p>	2	-

	<p>6. „Загрозливі” симптоми при мігрені.</p> <p>7. Принципи фармацевтичної опіки при застосуванні ЛЗ для симптоматичного лікування мігрені.</p>		
10	<p>Фармацевтична опіка: порушення мозкового кровообігу. Порушення пам'яті.</p> <p>1. Поняття про види порушень мозкового кровообігу.</p> <p>2. Причини, наслідки, диф.діагностика та „загрозливі” симптоми порушень мозкового кровообігу.</p> <p>3. Фармацевтична опіка при застосуванні цереброваскулярних лікарських засобів.</p> <p>4. Поняття, причини виникнення, патогенез, та „загрозливі” симптоми при порушенні пам'яті.</p> <p>5. Фармацевтична опіка при застосуванні ЛЗ для симптоматичного лікування порушень пам'яті.</p>	2	-
11	<p>Фармацевтична опіка: біль у суглобах, спині та м'язах. Фармацевтична опіка: остерпоз.</p> <p>1. Причини болю у суглобах і м'язах.</p> <p>2. Порівняльну характеристику НПЗЗ при симптоматичному лікуванні болю у суглобах і м'язах.</p> <p>3. ЛЗ із груп НПЗЗ для симптоматичного лікування болю у суглобах і м'язах, які дозволені до продажу без рецептів в Україні.</p> <p>4. Фармацевтична опіка при застосуванні НПЗЗ для симптоматичного лікування м'язового і суглобного болю.</p> <p>5. Причини остерпозу.</p> <p>6. «Загрозливі симптоми» при остерпозу.</p> <p>7. Профілактика остерпозу.</p>	2	2
12	<p>Фармацевтична опіка: стоматит, пародонтоз, зубний біль.</p> <p>1. Причини виникнення стоматиту та пародонтозу „загрозливі” симптоми та фармацевтична опіка при застосуванні ЛЗ для лікування стоматитів.</p>	2	-

	<p>2. Зубний біль, як симптом різноманітних захворювань ротової порожнини.</p> <p>„Загрозливі” симптоми при зубному болю.</p> <p>3. Фармацевтична опіка при застосуванні ЛЗ для симптоматичного лікування зубного болю.</p>		
13	<p>Фармацевтична опіка: кон’юнктивіт, герпес губ, акне.</p> <p>1. Причини виникнення, патогенез та диф.діагностика кон’юнктивіту.</p> <p>2. „Загрозливі” симптоми при кон’юнктивіті.</p> <p>3. Фармацевтична опіка при застосуванні ЛЗ для симптоматичного лікування кон’юнктивіту.</p> <p>4. Причина розвитку герпеса губ, фактори, що його провокують.</p> <p>5. Характеристику ЛЗ, що застосовуються при герпесі губ.</p> <p>6. Фармацевтична опіка фармацевтом/провізором пацієнта при застосуванні препаратів для лікування герпеса губ. Препарати, що дозволені для безрецептурного продажу в Україні для лікування герпесу.</p> <p>7. Поняття «акне», варіанти вугрової висипки, характеристику препаратів, які застосовуються для лікування вугрів, принципи фармацевтичної опіки пацієнта.</p>	2	-
14	<p>Фармацевтична опіка: застосування гормональних контрацептивів.</p> <p>1. Поняття та фізіологічні основи гормональної контрацепції.</p> <p>2. Порівняльна характеристика комбінованих ОТС–препаратів та однокомпонентних прогестинових препаратів, які застосовуються для гормональної контрацепції.</p> <p>3. ОТС – препарати, дозволені для без рецептурного продажу в Україні.</p> <p>4. Принципи фармацевтичної опіки при</p>	4	2

	призначенні контрацептивів.	гормональних	
15	Фармацевтична опіка: побічні ефекти лікарських засобів. 1. Розгляд основних положень системи фармагляду Державного фармакологічного центру України по контролю ЛЗ. 2. Про організацію моніторингу про побічні ефекти/реакції ЛЗ в Україні. 3. Фармацевтична опіка пацієнтів зі скаргами на побічні реакції після приймання лікарських препаратів. 4. Навички заповнення карт-повідомлень про побічні дії ЛЗ.		4
16	Етико-деонтологічні аспекти роботи провізора. Фармацевтична опіка категорій пацієнтів, які потребують підвищеної уваги провізора (похилого віку, діти, вагітні та матері, які кормлять груддю). 1. Поняття етичних та деонтологічних норм у спілкуванні з хворими. 2. Поведінка фармацевта/провізора у критичних ситуаціях. 3. Навички спілкування з пацієнтами, які потребують психологічної допомоги. 4. Алгоритм співбесіди з інвалідами, дітьми, та хворими, які мають вади розвитку. 5. Навички заповнення листа-вкладиша на один із лікарських засобів, який надійшов до аптеки. 6. Загальна характеристика категорій пацієнтів, які потребують підвищеної уваги фармацевта/провізора. 7. Правила та особливості призначення ЛЗ при вагітності.		4
Всього годин практичних занять			42
			10

4.3. Теми лабораторних занять – не заплановані.

4.4. Самостійна робота

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин		Вид контролю
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання	
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	26	10	Поточний контроль на практ. зан.
2.	<p>Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні рекомендації з елементами фармацевтичної опіки для пацієнтів та підходи до лікування себореї та лупи. 2. Алгоритм фармацевтичної опіки та надання належної інформації для симптоматичного лікування симптоматичного лікування пацієнтів з гельмінтозами. 3. Фармацевтична опіка пацієнтів при відмові від тютюнопаління. 4. Алгоритм фармацевтичної опіки та надання належної інформації похмільного синдрому, алкогольної інтоксикації 5. Алгоритм фармацевтичної опіки та надання належної інформації для симптоматичного лікування педикульозу та корости. 6. Надання належної інформації щодо програм лікування, недопущення самолікування туберкульозу. 7. Алгоритм фармацевтичної опіки та надання належної інформації при формуванні аптечки першої допомоги (домашньої, для немовлят, службових приміщень та для подорожей). 8. Фармацевтична опіка при гіповітамінозах та надання належної інформації при застосуванні полівітамінних препаратів різним категоріям хворих. 9. Фармацевтична опіка пацієнтів 	30	90	Залік

	щодо лікування та корекції надлишкової маси тіла. 10. Фармацевтична опіка при профілактиці йододефіциту.			
3.	Підготовка до підсумкового контролю засвоєння дисципліни	6	6	Залік
	РАЗОМ	64	106	

СИТУАЦІЙНІ ЗАДАЧІ

Наведіть приклад співбесіди фармацевта/провізора з конкретним хворим при здійсненні фармацевтичної опіки. Використовуйте необхідні питання, що наведені нижче.

Питання:

1. Дайте стисле визначення симптому?
 2. Наведіть алгоритм співбесіди фармацевта/провізора з хворим з акцентом на елементах фармацевтичної опіки в конкретній ситуації?
 3. Перелічіть «загрозливі симптоми» за умов яких провізор повинен звернути увагу та рекомендувати консультацію лікаря?
 4. Назвіть лікарські препарати для лікування того чи іншого захворювання (з урахуванням ситуації Вашого завдання). До яких фармакотерапевтичних груп вони належать?
 5. Дайте рекомендації хворому з умов раціонального застосування обраного Вами препарату (режим дозування, взаємодія з їжею, алкоголем, іншими ліками).
 6. Як зміняться Ваші рекомендації для дітей, вагітних, людей похилого віку, та при наявності супутньої патології?
1. В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати йому лікарські засоби у зв'язку з тим, що його турбує головний біль, який виник раптово, інтенсивність її сильніше, ніж звичайно, супроводжується потемнінням в очах.
 2. В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати йому лікарські засоби у зв'язку з тим, що його дідуся 72 років турбує головний біль.
 3. В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати йому лікарські засоби у зв'язку з тим, що його турбує утворення бульбашки на верхній губі, поява якого пов'язана з переохолодженням.

4. В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати йому лікарські засоби у зв'язку з тим, що його дочку 14 років турбує вугровий висип на обличчі.
5. В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати йому лікарські засоби у зв'язку з тим, що його сусід тільки що порізав склом зап'ястя руки.
6. В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати йому лікарські засоби у зв'язку з тим, що його батько отримав опік, при цьому утворилася безліч пухирів діаметром 0,5 см по поверхні правого стегна нижньої кінцівки.
7. В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати йому лікарські засоби у зв'язку з тим, що його турбує печія, яка супроводжується наявністю чорного (дьюгтеподібного) кала.
8. В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати йому лікарські засоби у зв'язку з тим, що його турбує діарея, яка супроводжується випороженням у вигляді «рисового відвару».
9. В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати йому лікарські засоби у зв'язку з тим, що його турбує діарея, яка виникла після перенесеного стресу на роботі.
10. В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати йому лікарські засоби у зв'язку з тим, що його дружину, яка перебуває на третьому місяці вагітності, турбує діарея.
11. В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати його дружині, яка перебуває на 7 місяці вагітності лікарській засіб у зв'язку з тим, що її турбує кашель, який супроводжується підвищенням температури тіла до 37°C та виділенням незначної кількості слизисто-гнійного мокротиння.
12. В аптеці відвідувач 70 років звернувся до провізора з проханням рекомендувати йому лікарські засоби у зв'язку з тим, що його турбує підвищення температури тіла до $37,5^{\circ}\text{C}$, яка тримається два дні.
13. В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати йому лікарські засоби у зв'язку з тим, що його родича турбує підвищення температури тіла вище $40,0^{\circ}\text{C}$ яка тримається більше 3-х днів.
14. В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати лікарській засіб його дружині, яка перебуває на лікуванні в хірургічному

відділені після оперативного втручання у зв'язку з тим, що її турбує запор протягом 2-х днів.

15. В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати йому лікарські засоби у зв'язку з тим, що його турбує печія після вживання цитрусових.

ПРИКЛАД ВІДПОВІДІ НА СИТУАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ

В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати йому лікарські засоби у зв'язку з тим, що його турбує сильний біль при ковтанні слини після тривалого виступу на конференції.

Вопрос №1 Дайте стисле визначення симптому?

Біль в горлі – частий симптом запальних захворювань ротоглотки та ГРВІ.

Вопрос №2 Наведіть алгоритм співбесіди фармацевта/провізора з хворим з акцентом на елементах фармацевтичної опіки в конкретній ситуації?

Алгоритм співбесіди фармацевта/провізора с пацієнтом

Провізор: Вас турбує сильний біль при ковтанні слини?

Пацієнт: Так

Провізор: Скажіть, що передувало виникненню болю в горлі?

Пацієнт: Біль виникла після тривалого виступу на конференції.

Провізор: Можливо у Вас ларингіт, викликаний надмірним голосовим навантаженням. Для полегшення стану прийміть Колдрекс Ларі Плюс або Септолете Плюс, що володіють антибактеріальною і легкою знеболюючою активністю.

Вопрос №3. Перелічіть «загрозливі симптоми» за умов яких провізор повинен звернути увагу та рекомендувати консультацію лікаря?

«Загрозливі симптоми»

- Утруднене дихання, неможливість вимовити кілька слів між вдихами.
- Неможливість проковтнути слину.
- Різке збільшення піднебінних мигдалин, нальоти або виразки.
- Яскраве «палаюче» горло.
- Хворобливість лімфатичних вузлів при пальпації.
- Підвищення температури тіла вище 38,5.
- Біль в горлі, що супроводжується висипанням на шкірі.
- Біль в горлі супроводжується сильним головним болем, болем у вухах, животі.
- Біль в горлі, що супроводжується зміною (потемніння) кольору сечі.

Вопрос №4. Назвіть лікарські препарати для лікування того чи іншого захворювання (з урахуванням ситуації Вашого завдання). До яких фармакотерапевтичних груп вони належать?

ЛЗ для симптоматичного лікування болю в горлі

Слабкі антисептики:

- Декометоксин, амбазон (фарингосепт), ацетиламінонітропропоксибензен (фалімінт), хлоргексидин, ментол.

Місцеві анестетики:

- Диклонин (Колдрекс Ларі Плюс).

Ефірні олії:

- Олія евкаліптова, олія анісова, олія м'яти перцевої.

Аерозольні засоби для симптоматичного лікування болю в горлі:

- Каметон, камфомен, інгаліпт, стопангін, коллустан, гексаспрей, йокс.

Лікувальні льодяники для симптоматичного лікування болю в горлі:

- Стрепсилс, Колдрекс Ларі Плюс.

Таблетки для розсмоктування, які використовуються при симптоматичному лікуванні болю в горлі:

- Імудон, фарингосепт, септефріл, нео-ангін, анги-септ, себідин.

Пастилки для симптоматичного лікування болю в горлі:

- Септолете, Септолете Плюс, Граммідин.

Розчин для полоскання:

- Стоматидин

Вопрос №5. Дайте рекомендації хворому за умов раціонального застосування обраного Вами препарату (режим дозування, взаємодія з їжею, алкоголем, іншими ліками).

Для полегшення симптому - болю в горлі, хворому в даній клінічній ситуації можна рекомендувати льодяники Колдрекс Ларі Плюс. По одному льодянику не частіше, ніж через 2 години. Лікувальні льодяники слід тримати в роті до повного розсмоктування. Ні в якому разі не слід розжовувати. Після розсмоктування препарату слід 30 хвилин утримуватись від прийому їжі та рідини. Пацієнта необхідно попередити, що при прийомі препарату можливе легке відчуття оніміння в роті.

Вопрос №6. Як зміняться Ваші рекомендації для дітей, вагітних, людей похилого віку, та при наявності супутньої патології?

- Таблетки та льодяники для розсмоктування дітям рекомендують з 3-х років. Аерозолі рекомендується вживати у дітей тільки старше 6-8 років, коли вони вміють управляти диханням, та за умови, що дитина не чинить опір сторонньому предмету (розпилювача) у роті. У клінічних випадку болю в горлі у дітей від 0 до 3-х років необхідно терміново звернутися до лікаря.

- Вагітним і годуючим груддю можна рекомендувати пастилки для симптоматичного лікування болю в горлі септолете без анестетиків. Не рекомендується використання аерозолів, що містять фреон.
- Людям похилого віку можна рекомендувати таблетки і льодяники для симптоматичного лікування болю в горлі.
- Хворим на цукровий діабет рекомендовано призначати спеціальні лікарські препарати в формі льодяників, пастилок без вмісту цукру.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ.

Заочна форма навчання

Відповідно до навчального плану студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу. Номер варіанту для контрольної роботи студент отримує на першій лекції з дисципліни.

Під час виконання роботи необхідно використовувати джерела, наведені в навчальній програмі і рекомендовані на лекціях, а також інші підручники, що відповідають темі роботи.

При виконанні роботи студенти повинні у повному обсязі розкрити всі питання за планом. Наприкінці роботи необхідно навести список використаної літератури не менше 10-15 джерел, вказати дату виконання.

Після перевірки викладачем контрольної роботи і одержання позитивної оцінки студента допускають до заліку.

Нарахування балів за контрольну роботу та конвертація традиційних оцінок у бали

оцінка відмінно – 60 балів,

оцінка добре – 50 бали,

оцінка задовільно – 40 балів,

у випадку відсутності засвоєння – ставиться „0” балів.

Максимальна кількість, яку може набрати студент при виконанні контрольної роботи, дорівнює 60 балам, вона вираховується шляхом множення максимальної кількості балів на кількість завдань у роботі (12x5).

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при виконанні контрольної роботи, вираховується шляхом множення мінімальної кількості балів на кількість завдань у роботі і вона відповідно становить 40 балів (8x5)

4.4.Забезпечення освітнього процесу.

Інструменти:

Наочні: демонстрація мультимедійних матеріалів, проспектів лікарських засобів відповідно до теми практичного заняття

Практичні: алгоритм співбесіди фармацевта/провізора з хворим з акцентом на елементах фармацевтичної опіки в конкретній ситуації. Ролеві ігри в умовах аптеки/аптеки-студії.

Програмне забезпечення:

Інтеграція процесів планування, управління і контролю засвоєння знань з «Побічної дії ліків» обумовлена методичним забезпеченням навчального процесу:

1. Робоча програма з дисципліни.
2. Робочі тематичні плани лекцій, практичних занять та СРС.
3. Методичні розробки, тези (конспекти, презентації) лекцій.
4. Методичні вказівки для студентів до практичних занять.
5. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів.
6. Інструктивно-методичні матеріали для поточного і підсумкового контролю знань (бази тестових завдань, перелік завдань для проведення контролю практичних навичок та теоретичних знань на практичних заняттях та підсумковому контролі).
7. Навчальна література, яка використовується при вивченні дисципліни.

5. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Питання до самопідготовки та контролю рівня знань

1. Самолікування: поняття, види, об'єктивні причини концепції самолікування в сучасних умовах.
2. ОТС–препарати: поняття, документи, що їх узаконюють, причини рецептурної відпустки препаратів, критерії розподілу рецептурних і безрецептурних лікарських препаратів, мета та причини призначення ОТС–препаратів, інформація на упаковці.
3. Брендіві та генеричні препарати: поняття, вимоги до генеричних препаратів. Система генеричної заміни. Правила заповнення листа – вкладиша на лікарський препарат.
4. Фармацевтична опіка: поняття, алгоритм дії провізора при видачі безрецептурних препаратів, консультативна і контролююча роль провізора. Правила збору анамнезу для диференційованої діагностики “загрозливих” станів.
5. Комплайнс: поняття, фактори, які впливають на готовність пацієнта виконувати призначення. Роль взаємовідносин між провізором і хворим, роль провізора в поліпшенні здоров'я і якості життя хворого.
6. Особливості фармакокінетики, фармакодинаміки ЛЗ в організмі вагітних і жінок, що годують груддю. Роль фето-плацентарного комплексу в регуляції функцій репродуктивної системи вагітних. Принципи фармацевтичної опіки вагітних і жінок, що годують груддю.
7. Поняття, класифікація, клінічні прояви побічних ефектів. Профілактика, принципи фармацевтичної опіки при розвитку побічних ефектів.
8. Отруєння: поняття, класифікація, причини, що впливають на властивості речовини (ліки, отрута), шляхи попадання отрути в організм. Антидоти. Клінічні ознаки, профілактика, лікування отруєнь. Фармацевтична опіка при отруєннях.
9. Антигомотоксичні препарати: поняття, мета призначення, дозування, порівняльний вибір препаратів.

10. Фармацевтична опіка: анемії – поняття, причини виникнення, клінічні симптоми, порівняльна характеристика засобів, які застосовуються при залізодефіцитній анемії, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні).
11. Фармацевтична опіка: алергії – (поняття, прояви, характеристика засобів, які застосовуються при алергічних станах, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні).
12. Фармацевтична опіка: лихоманка - (поняття, причини проявів, характеристика жарознижуючих засобів, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні).
13. Фармацевтична опіка: нежить (риніт) – поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, принципи фармацевтичної опіки при призначенні ОТС–препаратів при нежиті.
14. Фармацевтична опіка: кон'юнктивіт – поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні.
15. Фармацевтична опіка: біль у горлі – поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при болю в горлі, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні.
16. Фармацевтична опіка: кашель – поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при кашлі, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні.
17. Фармацевтична опіка: неврози – поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при неврозах, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні.
18. Фармацевтична опіка: порізи, подряпини – поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при порізах і подряпинах, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні.
19. Фармацевтична опіка: опіки - поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при опіках, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні.
20. Фармацевтична опіка: вугрі (акне) - поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при вугрьовому висипанні, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні.
21. Фармацевтична опіка: герпес губ - поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при герпесі губ, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні.
22. Фармацевтична опіка: печія - поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при печії, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні.
23. Фармацевтична опіка: діарея - поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при діареї, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні.

24. Фармацевтична опіка: дисбактеріоз – поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при дисбактеріозі, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні).
25. Фармацевтична опіка: метеоризм – поняття, причини виникнення, характеристика засобів, які застосовуються при метеоризмі, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні).
26. Фармацевтична опіка: запор - поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при запорі, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні.
27. Фармацевтична опіка: головний біль - поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при головному болі, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні.
28. Фармацевтична опіка: біль у суглобах і м'язах - поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при болях у суглобах і м'язах, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні.
29. Фармацевтична опіка: гормональна пероральна контрацепція - поняття, порівняльна характеристика однокомпонентних прогестинових ОТС–препаратів для пероральної контрацепції, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні).
30. Фармацевтична опіка: мігрень - поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при головному болі, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні.
31. Загальні рекомендації з елементами фармацевтичної опіки для пацієнтів та підходи до лікування себореї та лупи.
32. Алгоритм фармацевтичної опіки та надання належної інформації для для симптоматичного лікування симптоматичного лікування пацієнтів з гельмінтозами.
33. Фармацевтична опіка пацієнтів при відмові від тютюнопаління.
34. Алгоритм фармацевтичної опіки та надання належної інформації похмільного синдрому, алкогольної інтоксикації
35. Алгоритм фармацевтичної опіки та надання належної інформації для симптоматичного лікування педикульозу та корости.
36. Надання належної інформації щодо програм лікування, недопущення самолікування туберкульозу.
37. Алгоритм фармацевтичної опіки та надання належної інформації при формуванні аптечки першої допомоги (домашньої, для немовлят, службових приміщень та для подорожей).
38. Фармацевтична опіка при гіповітамінозах та надання належної інформації при застосуванні полівітамінних препаратів різним категоріям хворих.
39. Фармацевтична опіка пацієнтів щодо лікування та корекції надлишкової маси тіла.
40. Фармацевтична опіка при профілактиці йододефіциту.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ
ПЕТРА МОГИЛИ

**Кафедра фармації, фармакології, медичної, біоорганічної
та біологічної хімії**

*Рівень вищої освіти: Бакалавр
за напрямом підготовки 226 «Фармація, промислова фармація»
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
Дисципліна: Фармацевтична опіка*

ЗАЛКОВИЙ БІЛЕТ № 0

Розкрити питання:

1. Самолікування: поняття, види, об'єктивні причини концепції самолікування в сучасних умовах *(20 балів)*.
2. Фармацевтична опіка: герпес губ - поняття, причини, порівняльна характеристика ОТС–препаратів, які застосовуються при герпесі губ, принципи фармацевтичної опіки при їхньому призначенні *(20 балів)*.

Практичні навички:

В аптеці відвідувач звернувся до провізора з проханням рекомендувати йому лікарські засоби у зв'язку з тим, що його турбує сильний біль при ковтанні слини після тривалого виступу на конференції *(40 балів)*.

Питання:

1. *Дайте стисле визначення симптому?*
2. *Наведіть алгоритм співбесіди фармацевта/провізора з хворим з акцентом на елементах фармацевтичної опіки в конкретній ситуації?*
3. *Перелічіть «загрозливі симптоми» за умов яких провізор повинен звернути увагу та рекомендувати консультацію лікаря?*
4. *Назвіть лікарські препарати для лікування того чи іншого захворювання (з урахуванням ситуації Вашого завдання). До яких фармакотерапевтичних груп вони належать?*

**Затверджено на засіданні кафедри фармації, фармакології, медичної,
біоорганічної та біологічної хімії**
протокол № 1 від _____ 2020 р.

Завідувача кафедри _____ к.фарм.н., доцент М.В. Оглобліна

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог програми дисципліни та Положення про систему оцінювання навчальної діяльності студентів ЧНУ імені Петра Могили.

Оцінка за дисципліну визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового контролю який проводиться під час **залікового заняття** (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності студентів необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

Контроль самостійної роботи:

Контроль самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Теми, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюються при підсумковому контролі (залік).

Максимальна кількість балів за поточну діяльність студента – 120.

Студент може бути допущений до підсумкового контролю (залік), якщо він виконав усі види робіт, передбачених робочою навчальною програмою, відвідав усі навчальні заняття – лекції, практичні заняття, визначені календарно-тематичним планом кафедри, набрав загальну кількість балів при вивченні дисципліни не меншу, ніж мінімальна (**70 балів**).

Оцінювання поточної навчальної діяльності:

Оцінювання поточної навчальної діяльності здійснюється на кожному практичному занятті за відповідною темою. При засвоєнні кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за **бальною шкалою**.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ПРИСВОЮВАНИХ СТУДЕНТАМ

№ за порядком	(поточна навчальна діяльність)	Максимальна кількість балів	
		Денна форма	Заочна форма
1	Заняття 1	-	-
2	Заняття 2	6	-
3	Заняття 3	6	-
4	Заняття 4	6	-
5	Заняття 5	6	-
6	Заняття 6	6	-
7	Заняття 7	6	-
8	Заняття 8	6	-
9	Заняття 9	6	-
10	Заняття 10	6	-
11	Заняття 11	6	-
12	Заняття 12	6	-
13	Заняття 13	6	-
14	Заняття 14	6	-
15	Заняття 15	6	-
16	Заняття 16	6	-
17	Заняття 17	6	-
18	Заняття 18	6	-
19	Заняття 19	6	-
20	Заняття 20	6	-
21	Заняття 21	6	-
	<i>Разом</i>	<i>120</i>	<i>60*</i>
	<i>Індивідуальна СРС</i>	<i>-</i>	<i>60</i>
<i>Підсумковий контроль засвоєння дисципліни залік:</i>		<i>80</i>	<i>80</i>
<i>Разом за дисципліну:</i>		<i>200</i>	<i>200</i>

***Студенти заочної форми навчання оцінюються наступним чином:**

1. На останньому практичному занятті студентам рекомендовано написання тестового контролю, що включає 30 ситуаційних задач за темами дисципліни. За кожну правильну відповідь студент отримує 2 бали, за не правильну – 0 балів. **Максимальна кількість балів – 60, мінімальна кількість – 32 бали (55% вірних відповідей), якщо студент не набирає 55% правильних відповідей він отримує 0 балів.**
2. Згідно навчального плану студенти заочної форми навчання обов'язково повинні написати контрольну роботу за індивідуальним варіантом. За контрольну роботу студент може отримати **від 60 балів – max до 40 балів min.** У разів відсутності контрольної роботи, або не коректного її виконання, студент отримує – **0 балів.**

6.3. Критерії оцінювання знань

Оцінкою 6 балів та 71-80 балів на заліку (А за шкалою ECTS та 5 за національною шкалою) відповідь студента оцінюється, якщо вона демонструє глибокі знання всіх теоретичних положень і вміння застосовувати теоретичний матеріал для практичного аналізу і не має ніяких неточностей.

Оцінкою 5 балів та 61-70 балів на заліку (В та С за шкалою ECTS та 4 за національною шкалою) відповідь оцінюється, якщо вона показує знання всіх теоретичних положень, вміння застосовувати їх практично, але допускаються деякі принципові неточності.

Оцінкою 4 бали та 50-60 балів на заліку (D та E за шкалою ECTS та 3 за національною шкалою) відповідь студента оцінюється за умови, що він знає головні теоретичні положення та може використати їх на практиці.

Студент допускається до підсумкового контролю (атестація та залік) при виконання умов навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 70 балів.

Залік. Допуск до підсумкового контролю визначається у балах поточної навчальної діяльності, а саме: min - 70, max - 120 балів.

Методика проведення заліку:

Іспит складається з оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за всіма темами дисципліни.

Основними формами контролю засвоєння дисципліни пропонуються усна відповідь на теоретичні запитання та вирішення ситуаційних завдань.

Критерії оцінювання знань:

- теоретичні запитання - № 1 – 25-40 балів;
- ситуаційні завдання - № 2 – 25-40 балів.

40 балів студент отримує у випадку, коли студент знає програму в повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеня складності;

32 бали виставляється за умови, коли студент знає всю програму і добре розуміє її, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент

відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках;

25 балів ставиться студентові на основі його знань всього об'єму програми з предмету та задовільному рівні розуміння його. Студент спроможний вирішувати видозмінені завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

у випадку відсутності засвоєння – ставиться „0” балів.

Мінімальна кількість балів яку студент може отримати на заліку складає 50 балів, максимальна кількість - 80 балів.

Оцінка з дисципліни є сума балів за поточну навчальну діяльність та залік у балах від min – 120 до max - 200.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Хухліна О.С., Ткач Є.П., Чурсіна Т.Я та ін.. Фармацевтична опіка: вибрані питання: навч. посіб. вид. 2/ О.С. Хухліна, Є.П. Ткач, Т.Я Чурсіна, Є.І. Шоріков та ін. – Вінниця: Нова Книга, 2014. – 520 с.
2. Фармацевтична опіка: практичний посібник / І. Зупанець, В. Черних, С. Попов та ін.; [за ред. І. Зупанця та В. Черниха]. 3-тє вид., переробл. і допов. – Київ : Фармацевт Практик, 2018. – 224 с.

Додаткова

1. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 11.10.2013 р. № 875 «Про затвердження протоколів провізора (фармацевта)».
2. Протоколи провізора (фармацевта) при відпуску без рецептурних лікарських засобів. – К.: ТОВ «Бібліотека «Здоров'я України», 2016. – 332 с.
3. PharmContinuum. Золотые скрипты аптечных продаж. под ред. Ю.И.Черткова. – Киев : ИД «Медицинский Маркетинг», 2016. – 432 с.
4. Rx index[®] – Довідник еквівалентності лікарських засобів. – Київ : Фармацевт Практик, 2016. – 848 с.
5. Державний формуляр лікарських засобів. Випуск сьомий. – К., 2015
6. Компендиум 2013 – Лекарственные препараты /Под. ред. В.Н. Коваленко – К.: Морион. 2013. – 2360 с.
7. Опіка пацієнта в практиці врача и провизора. Руководство по применению лекарственных средств: пособие / под ред. И.А. Зупанца, В.П. Черных. – К.: Украинский медицинский вестник, 2011. – 48 с.

8. Основи клінічної медицини: симптоми та синдроми в практичній фармації: навч. посіб./ І.А. Зупанець, С. Б. Попов, Ю.С. Рудик та ін.; за ред. В.П. Черних, І.А. Зупанця. – Х.: Золоті сторінки, 2010.- 92 с.

Інформаційні ресурси

1. Internet (<http://zakon.rada.gov.ua/>
<http://compendium.com.ua>
<http://education.apteka.ua>
- <http://modern-pharmacy.com.ua>
<http://www.rxindex.info>
<http://pharmopeka.net/glavnaya>
<http://fp.com.ua>